7/5514

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI :B.02.0.006/01-280

7 /2 /2002

KONU : 7/5514-12874 esas sayılı
Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :16.01.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-12826 sayılı yazınız.

Samsun Milletvekili Musa UZUNKAYA'nın tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/5514-12874-30738 esas sayılı soru önergesine ilişkin cevap ektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr.Yılmaz KARAKOYUNLU
Devlet Bakanı

EKLER:
EK- 1 (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/5514

SAMSUN MİLLETVEKİLİ MUSA UZUNKAYA'NIN 7/5514 NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAPLAR

Soru 1. *20.06.2001 günü kabul edilen 4685 sayılı Tütün Kanunu 06.07.2001 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ikinci defa görüşülmek üzere 6 sayfalık bir gerekçe ile Yüce Meclis'e gönderilmiştir. Nokta ve virgülüne dahi dokunmaksızın yasanın Yüce Meclis'e ikinci defa getirilmesinde, Sayın Cumhurbaşkanının zikrettiği gerekçelerin göz ardı edilerek sevkindeki esas sebepler nelerdir?*

Cevap 1. 4685 Sayılı "Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından TBMM'ne bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmesinden sonra, Sayın Cumhurbaşkanımıza geri gönderme gerekçeleri konusunda bilgi arz edilmiş, yürütülmekte olan özelleştirme ve istikrar programının bir inkıtaya uğratılmaması amacıyla anılan kanun tasarısı yeniden TBMM'ne sevk edilmiştir.

Soru 2. *Sayın Cumhurbaşkanı, Anayasanın bir çok maddesine atıfta bulunarak, düzenlemeyi sağlıklı hale getirmeyi talep eder, muhalefet partileri aynı istikamette Yüce Parlamentoda kanaatlerini yüksek sesle duyurur, başta üreticiler olmak üzere ilgili oda, sendika, kurum ve kuruluşlar aynı yöndü feryatlarını duyurmaya çalışırken, hükümet olarak bu talepleri nazar-ı itibare almamanızın, bizim bilmediğimiz, ama yüce milletimizin mutlaka bilmesi gereken başka sebepleri var mıdır?*

Cevap 2. Gerek 4685 Sayılı Kanun'un ve gerekse 4733 Kanun'un kabulü Yüce Parlamentomuzun iradesiyle gerçekleşmiştir. Kanunun hazırlık sürecinde sivil toplum örgütlerinin görüşleri de dikkate alınmıştır.

Tütün ve sigara sanayileri alanında yapılmak istenen değişiklikler ve yeniden yapılanma, sonuçta üreticilerimize ve ülkemize günümüzdeki şekline oranla daha yararlı sonuçlar sağlayacaktır. Nitekim, bu değişikliklerin olumlu sonuçları şimdiden alınmaya başlanmış ve geçtiğimiz günlerde açılan ekici tütün piyasalarında özel kesim Tekel'den daha fazla alım yapmıştır.

Soru 3. *Türk tütününü devlet tekelinden çıkarma amaçlı, özelleştirme iddiasının, dünyada bu işi yapan birkaç tekel değil, kartele teslim etme anlamına gelmediğini söylemek mümkün müdür?*

Cevap 3. Halen ülkemizde Tekel Genel Müdürlüğü ile birlikte Philsa A.Ş. ve JTI A.Ş. sigara üretmekte ve pazarlamaktadır. BAT tarafından İzmir Torbalı'da yeni bir sigara fabrikası kurulmaktadır. Tekel Genel Müdürlüğü, belirli bir program dahilinde ve halka arz ağırlıklı olarak özelleştirileceğinden, Kartel yaratılması söz konusu olmayıp, aksine sigara pazarı daha rekabete açık bir konum kazanacaktır.

Soru 4. *Halen Türkiye'de yabancı ortaklarla tütün alıp sigara üreten kaç firma vardır?*

Cevap 4. PHİLSA Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütüncülük Sanayii ve Ticaret A.Ş. ve JTI Tütün Ürünleri Sanayii A.Ş. olmak üzere iki şirket faaliyette bulunmaktadır.

Soru 5. *Türkiye'nin son 10 yıl içerisinde doğrudan ve dolaylı dışarıdan ithal ettiği sigara ürünü-cins ve isimleriyle-, miktarı, maliyeti yani ödenen döviz ile Türkiye'de yabancı firmaların ürettiği sigara miktarı ve fiyatları, ayrıca yerli ürüne harmanlamak için dışarıdan ithal edilen varsa tütünler-cinsi, menşei, miktarı, fiyatı- ne kadardır?*

Cevap 5. Ülkemizde 1984 yılında başlayan Sigara ithalatı 1990 yılında en yüksek seviyesine ulaşarak 15 bin tonu geçmiştir. Daha sonra yabancı ortaklı sigara firmalarının üretime başlaması ve Tekel'in blended sigara üretmesi nedeniyle sigara ithalatında düşüş gerçekleşmiş son üç yılda ise minimum düzeye inmiştir. 1990 yılında sigara ithalatı için 322 Milyon ABD Doları ödenmiş olup, 2000 yılında bu rakkam sadece 8277 ABD Dolarıdır.

1990 yılında ithal edilen başlıca sigara markaları; Marlboro (100's, K/S-Lights), Parliament, Barclay, Silkcut 100's, Salem, Camel (100's, K/S-Lights), Kent, Cartier, Rothmans (İnt.-K/S), Dunhill İnt., J.Player Special, H.B.Crown Filter, Ernte 23, Silk Cut K/S, Peter Stuyvesant, Kim Slim Size, West markaları olup, bunlardan Marlboro, Parliament, Salem, Camel gibi en çok ithal edilen sigaralar, Türkiye'de yabancı firmalar tarafından 1993 yılından itibaren üretilmeye başlanmışlardır. 2001 yılında Philsa tarafından 23.820 ton JTI tarafından ise 11.041 ton sigara iç pazarda satılmıştır.

Blended tipi sigaraların üretiminde kullanılmak üzere ithal edilen Virginia-Burley tipi tütünler için 2000 yılında 78.234 ton tütün karşılığı 349.997 bin ABD Doları ödeme yapılmıştır.

Soru 6. *Başta Virjinya tütünü olmak üzere bir kısım batı menşeili tütünlerin Türk tütününe nisbetle 15 kat daha fazla bağımlılık kazandırdığı, bundan dolayı Amerika yönetimi kendi topraklarında bu sigaraların tüketilmemesi için azami gayret saf ettiği iddiaları doğru ise, Türkiye olarak bu konuda yapılmış bir çalışmanız ve almayı düşündüğünüz tedbiriniz var mıdır?*

Cevap 6. ABD ve gelişmiş Avrupa ülkelerinde tüketicinin içim zevki, Amerikan Blend diye tanımlanan ve ağırlıklı olarak Burley ve Virginia tipi tütünden üretilen sigaralara kayma eğilimi göstermektedir.

Türkiye'de üretilmekte olan blended sigaraların Türk tipi tütün yanında Burley ve Virginia tipi tütün ihtiyaçlarının çoğunluğu yurt dışından karşılanmaktadır.

Amerikan Blend sigaralara karşı oluşan eğilim ülkemizde de görülmektedir. Sağlık nedenleriyle; özellikle gelişmiş ülkelerde sigara tüketiminde gözle görülür bir gerileme olduğu gözlemlenmektedir. Bu ülkelerde daha düşük oranlı nikotin ve katran ihtiva eden sigaralar üretilmektedir.

Ülkemizde de son yıllarda daha düşük nikotin ve katran içeren sigaralara talep artmıştır. 07.11.1996 tarihinde kabul edilen 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun, diğer ülkelere nazaran memleketimizde daha sıkı önlemler getirmiştir. Ayrıca ilave olarak 4733 sayılı Kanunla kurulması öngörülen Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu ve Kurumu, kamusal sağlığı korumakla ilgili gerekli önlemleri almakla görevlendirilmiştir.

Soru 7. *Kısa adı Tütün Yasası olarak bilinen kanunun uygulanmaya konması halinde yakın ve uzak gelecekte Türkiye'nin kâr ve zararlarının neler olacağı konusunda ciddi bir çalışma ve araştırma yaptırılmış mıdır?*

Cevap 7. Bilindiği üzere Dünya Bankasından alınan krediler çerçevesinde Hazine Müsteşarlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ortak projeler yürütmektedir.

Soru 8. *Kapalı yerlerde ve toplu araçlarda sigara içme kanuna muhalefetten dolayı bu güne kadar uygulanan para cezası, varsa adedi ve parasal miktarı ne kadardır?*

Cevap 8. 4207 Sayılı Kanunun 6 ıncı maddesine göre, Tütün ve Tütün Mamullerinin içilmesinin yasaklandığı ve yasağa ilişkin yazılı uyarıların bulunduğu yerlerde, tütün ve tütün mamulleri içenler hakkında para cezası o yerin en büyük mülki amirleri tarafından uygulanmaktadır. Konu İçişleri Bakanlığımızın görev alanına girdiğinden bu cezanın kaç kişiye uygulandığı ve toplam tutarı gibi bilgiler Bakanlığım ilgili kuruluşu Tekel'de bulunmamaktadır.